

TÜRKİYE'DEN SOSYAL HİZMET VAKALARI
Farklı Sorun Alanlarına İlişkin Vakalar ve Çözümleme
Örnekleri İle

EDİTÖRLER

Pınar Zubaroglu-Ioannides, Tuba Yuceer Kardeş, Melih Sever,
Şefika Eda Çiçek, Büşra Hazal Ünal

TÜRKİYE'DEN SOSYAL HİZMET VAKALARI

Farklı Sorun Alanlarına İlişkin Vakalar ve Çözümleme Örnekleri İle

Editör: Pınar Zubaroğlu-Ioannides, Tuba Yüceer Kardeş, Melih Sever,
Şefika Eda Çiçek, Büşra Hazal Ünal

Yazarlar: Ali Yıldırım, Alp Çağlan Maçkan, Aslı Cennet Yalım, Aslıhan Aykara,
Burcu Kılıç Gündüz, Burcu Özdemir Ocaklı, Cemre Şeyma Kapu, Elif Nur Çeçen, Emine Yıldırım,
Erdoğan Kalaycı, Ezgi Arslan Özdemir, Fatih Kurşun, Gökhan Yanar, İlayda Katılmış, İsmail Arslan,
Koray Arkadaş, Mashura Akilova, Melih Sever, Muammer Salim, Nurullah Çalış, Onur Dağko-
çak, Onur Sevgül, Özden Salman Koku, Pınar Özdemir, Rıza Yılmaz, Semih Öztürk, Şefika Ermiş,
Şirin Targan Çalış, Yunus Kara

Nika Yayınevi - 190

1. Baskı: Eylül 2022

ISBN: 978-625-7653-72-5

Sertifika No: 48850

Kapak Tasarım: Aycan Kurt

Sayfa Düzeni: İlhan Ulusoy

© Bu kitabın basım, yayın, satış hakları © Nika Yayınevi Basım Yayın Matbaacılık Dağıtım Reklam Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, mekanik, elektronik, manyetik ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz. Kitaptaki yazıların her türlü hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

Baskı ve Cilt: Bizim Büro Matbaacılık

Sertifika No: 42488

Nika Yayınevi

Kültür Mah. Dr. Mediha Eldem Sokak

No: 55/2 Kızılay/Ankara

T: 0312 433 71 15

www.nikayayinevi.com

info@nikayayinevi.com

TÜRKİYE'DEN SOSYAL HİZMET VAKALARI

Farklı Sorun Alanlarına İlişkin Vakalar ve Çözümleme Örnekleri İle

EDİTÖRLER

Pınar Zubaroglu-loannides, Tuba Yuceer Kardeş, Melih Sever,
Şefika Eda Çiçek, Büşra Hazal Ünal

YAZARLAR

Ali Yıldırım, Alp Çağlan Maçkan, Aslı Cennet Yalım, Aslıhan Aykara, Burcu Kılıç Gündüz,
Burcu Özdemir Ocaklı, Cemre Şeyma Kapu, Elif Nur Çeçen, Emine Yıldırım, Erdiç Kalaycı,
Ezgi Arslan Özdemir, Fatih Kurşun, Gökhan Yanar, İlayda Katılmış, İsmail Arslan, Koray Arkadaş,
Mashura Akilova, Melih Sever, Muammer Salim, Nurullah Çalış, Onur Dağkoçak, Onur Sevgül,
Özden Salman Koku, Pınar Özdemir, Rıza Yılmaz, Semih Öztürk, Şefika Ermiş,
Şirin Targan Çalış, Yunus Kara

Nika Yayınevi

İçindekiler

ÖNSÖZ	9
-------------	---

1. BÖLÜM ADLİ SOSYAL HİZMET

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLA ÇALIŞMA: EKOLOJİK YAKLAŞIMA DAYALI SOSYAL HİZMET MÜDAHALESİ	13
Dr. Öğr. Üyesi Nurullah Çalış	
ENSEST MAĞDURU ÇOCUĞA ADLİ SOSYAL HİZMET MÜDAHALESİ.....	25
SHU Dr. Pınar Özdemir	
AİLE İÇİ CİNSEL İSTİSMARDA SOSYAL HİZMET UYGULAMASI	43
SHU Gökhan Yanar	
ÇOCUK VE AİLE ÖZELİNDE GENELCİ SOSYAL HİZMET MODEL UYGULAMASI: CİNSEL İSTİSMARA MARUZ KALAN ÇOCUK ÖZELİNDE ÇOCUK VE AİLEYE MÜDAHALE ÖRNEĞİ	51
SHU Fatih Kurşun	
“KİM ÜNLÜ OLMAK İSTEMEZ Kİ ABLA”	55
SHU Özden Salman Koku	
BİR ADLİ PSİKİYATRİK VAKA (FORENSİC PSYCHIATRY) ÖRNEĞİ.....	59
SHU Onur Dağkoçak	

2. BÖLÜM AFETLERDE SOSYAL HİZMET

AFETLERDE SOSYAL HİZMET	79
SHU Cemre Şeyma Kapu	

3. BÖLÜM ÇOCUK REFAHI VE SOSYAL HİZMET

BABA-ÇOCUK İLİŞKİLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ: PLANLI DEĞİŞİM MODELİNE GÖRE BİR VAKA ÇALIŞMASI.....	89
Öğr. Gör. Dr. Muammer Salim	
AİLE,OKUL VE TOPLUM SİSTEMLERİ İÇİNDE BİR ÇOCUK.....	107
Öğr. Gör. Dr. Ezgi Arslan Özdemir	
GÖÇ, ÇOCUK: BİR ULUSLARARASI PROJE ÖRNEĞİ	113
SHU İsmail Arslan	
BİR ÇOCUK KORUMA KARARI	125
SHU İsmail Arslan	

4. BÖLÜM

ENGELLİLİK VE SOSYAL HİZMET

ENGELLİLİK VE SOSYAL HİZMET: MİKRO DÜZEYDE BİR VAKA ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ.....	129
Doç. Dr. Aslıhan Aykara	
ENGELLİ ALANINDA VAKA ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ	133
SHU Emine Yıldırım- SHU Şefika Ermiş	

5. BÖLÜM

GÖÇMEN VE SİĞİNCİLERİN SOSYAL HİZMET

GÖÇMEN ÇOCUK OLMAK YA DA OLAMAMAK	143
Öğr. Gör. Dr. Ezgi Arslan Özdemir	
GÖÇMEN VE SİĞİNCİLERİN SOSYAL HİZMET BAĞLAMINDA BİR VAKA ÖRNEĞİ.....	147
SHU Elif Nur Çeçen	
MÜLTECİ ÇOCUK KORUMA UYGULAMALARI: VAKA ÖRNEĞİ	159
SHU Semih Öztürk	

6. BÖLÜM

KADIN REFAHI VE SOSYAL HİZMET

ŞİDDET, ÇARESİZLİK VE GÜÇLENEME: ŞİDDET MAĞDURU KADINLA ÇALIŞMA.....	171
Uzman SHU Şirin Targan Çalış	
KADIN REFAHI VE UYGULAMADAN BİR SOSYAL İNCELEME RAPORU ÖRNEĞİ.....	177
SHU Onur Sevgül	

7. BÖLÜM

LGBT+ VE SOSYAL HİZMET

MÜLTECİ LGBT+ EBEVEYNLERİN OLUŞTURDUĞU AİLE İLE BİRLİKTE YÜRÜTÜLEN SOSYAL HİZMET UYGULAMASI ÖRNEĞİ	183
SHU Koray Arkadaş	
CİNSİYET UYUM SÜRECİNDE SOSYAL HİZMET UYGULAMASI: BİR VAKA SUNUMU	191
Dr. Yunus Kara	
MAKRO BOYUTTA LGBT+LARLA SOSYAL HİZMET	201
SHU Rıza Yılmaz	

8. BÖLÜM

BAĞIMLILIK VE SOSYAL HİZMET

BAĞIMLILIK BİR AİLE HASTALIĞIDIR.....	211
Uzman Sosyal Çalışmacı Alp Çağlan Maçkan	

9. BÖLÜM

OKUL SOSYAL HİZMETİ

SİSTEM YAKLAŞIMI ÇERÇEVESİNDE BİR VAKA ÖRNEĞİ	219
Öğr. Gör. Dr. Ezgi Arslan Özdemir	

OKULA GİTMEK İSTEMEYEN NUR	225
Dr. Öğr. Üyesi Melih Sever	

10. BÖLÜM

TIBBİ SOSYAL HİZMET

PANDEMİDE TIBBİ SOSYAL HİZMET UYGULAMA ÖRNEKLERİ.....	233
Uzman Sosyal Çalışmacı Burcu Kılıç Gündüz	

TIBBİ SOSYAL HİZMETTE MULTİDİSİPLİNER BAKIŞ	243
Arş. Gör. Dr. Erdinç Kalaycı	

11. BÖLÜM

ULUSLARARASI SOSYAL HİZMET

GÖÇMEN VE SİĞİNCİLERLE ÇALIŞIRKEN BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI TERAPİ VE GÜÇLENDİRME TEORİSİNİN KULLANIMI	255
Dr. Öğr. Üyesi Aslı Cennet Yalın	

EXPERIENTIAL AND PROJECT-BASED COURSE ON SOCIAL WORK PRACTICE WITH DISPLACED PERSONS.....	261
Mashura Akilova	

12. BÖLÜM

YAŞLILIK VE SOSYAL HİZMET

YAŞLI BAKIMI VEREN YAŞLI	271
Dr. Öğretim Üyesi Burcu Özdemir Ocaklı	

YAŞLILIK ALANINDA BİR SAVUNUCULUK ÖRNEĞİ	279
SHU İsmail Arslan, Öğr. Gör. Dr. Ezgi Arslan Özdemir	

13. BÖLÜM

YOKSULLUK VE SOSYAL HİZMET

GÜÇLENDİRME KURAMI BAĞLAMINDA SOSYAL EKONOMİK DESTEK	283
SHU Ali Yıldırım, SHU İlayda Katılmış	

■ ÖNSÖZ

Bu kitap fikri, Türkiye’de 2022 yılı itibariyle 60’ın üzerinde sosyal hizmet bölümünde okutulmakta olan çeviri ve derleme kitapların içerdiği vakalara alternatif üretmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Sosyal hizmet eğitiminde kullanılan kaynakların ve dolayısıyla vakaların farklı ülke ve kültürlerden olması, öğrencilerin konu ve vaka ile ilişki kurmasını zorlaştırmaktadır. Eğitimcilerin ve uzmanların yerel bilgi ile beslenmeleri ve öğrencilerin aşına oldukları vaka/projeler ile teoriyi bir araya getirmeleri önemlidir. Bu kapsamda kitap, farklı alanlarda yapılmış vaka/proje çalışmalarını sosyal hizmet eğitiminde ve süpervizyon sürecinde kullanılabilecek şekilde bir araya getirmek ve sosyal hizmet yerel bilgisine katkı sağlamak amacı taşımaktadır.

Okuyuculara çeşitli örnekler sağlaması amacıyla kitapta, Türkiye’de mikro, mezzo ve makro alanda çalışmalar yapmış, yerli ve yabancı, alanlarında belli bir bilgi ve deneyime sahip yazarların gerçeğe dayalı vaka/proje öykülerine yer verilmiştir. Kitapta paylaşılan vakalar alan deneyimine dayanan gerçek vakalar olup; isim, yer ve zaman ile ilgili bilgiler değiştirilerek aktarılmıştır. Gerekli izinler yazarlar tarafından ilgili kurum ve kuruluşlardan alınmıştır.

Kitapta adli sosyal hizmet, afetlerde sosyal hizmet, çocuk refahı, engellilik, göçmen ve sığınmacılarla sosyal hizmet, kadın refahı, LGBTİ+, madde bağımlılığı, tıbbi sosyal hizmet, yaşlılık ve yoksulluk gibi geleneksel sosyal hizmet alanlarının yanında, uluslararası sosyal hizmet ve okul sosyal hizmeti alanları gibi Türkiye’de henüz yer almayan veya nadiren yer alan uygulama alanlarından vaka/ proje örneklerine de yer verilmektedir. Türkiye’den sosyal hizmet öğrencilerinin ve uygulamacıların yurtdışında yaşayabilecekleri deneyimleri ve yabancıların Türkiye ve başka ülkelerde yapabilecekleri, hem öğrenci hem de uygulamacıların dahil olabileceği çalışmalarını anlayabilmeleri açısından, uluslararası sosyal hizmet uygulamaları bölümünün ayrıca yararlı olacağını düşünmekteyiz. Bununla birlikte kitapta, COVID-19 salgını gibi küresel boyutta krize yol açan, ancak sosyal hizmet alanında bu tür bir kriz durumunda yapılması gerekenler hakkın-

da yeterli yayın bulunmayan COVID-19 salgınına ilişkin vaka öyküsüne de yer verildiğini vurgulamanın önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Kitaptaki tüm vakalar Türkçe olup, yalnızca bir proje örneği¹, sosyal hizmet bölümlerinde okutulan Mesleki İngilizce dersinde de kullanılabilmesi amacıyla, İngilizce olarak kitapta yer almaktadır. Her bölümün sonuna, okuyucuların analitik düşünme yeteneklerini geliştirmeyi ve uygulamaya yönelik analiz, değerlendirme becerilerini pekiştirmeyi amaçlayan değerlendirme soruları eklenmiştir.

Kitapta yer alan bazı vakalar planlı müdahale sürecine ilişkin yöntem ve teknikleri içerirken, bazı vakalar salt öykü haliyle sosyal hizmet eğitiminde ders materyali olarak değerlendirilmek üzere yer almaktadır. Bununla birlikte kitaptaki vakalar ve vakalara ilişkin sosyal hizmet müdahalelerinin her biri vaka yazılarının uygulama deneyimleri üzerinden biçimlenmiştir. Bu nedenle her bir vaka için pek çok alternatif sosyal hizmet müdahalesinin söz konusu olabileceğini belirtmek gerekir. Bu anlamda kitap, vakaların analizi ve sosyal hizmet müdahale yöntemlerinin çeşitliliğine ilişkin bir kapı aralamayı amaçlamaktadır.

Sosyal hizmet akademisyenleri ve insana yardım mesleklerinde çalışan uzmanların, bu kitapta yer alan çeşitli alanlardaki vaka, proje ve değerlendirme sorularını, kendi mesleki gelişimlerini ilerletmek ve eğitimlerinde yararlanmak amacıyla kullanmalarını diliyoruz. Mesleğe ve sosyal hizmet disiplinine katkı sağlaması ve sosyal hizmet alanında yerele dayalı bilginin oluşmasına hız vermesi dileğimizle.

Alandaki tüm sosyal hizmet öğrencileri, öğretim elemanları, sahada çalışan sosyal hizmet uzmanları ve meslek elemanlarına sevgiyle!

Editörler

Öğr. Gör. Dr. Pınar Zubaroğlu-Ioannides

Dr. Öğr. Üyesi Tuba Yüceer Kardeş

Dr. Öğr. Üyesi Melih Sever

Dr. Öğr. Üyesi Ş. Eda Çiçek

Arş. Gör. Büşra Hazal Ünal

1 Bu örnek uluslararası sosyal hizmet alanına ilişkin olup, Council of Social Work Education tarafından uluslararası sosyal hizmet eğitimi ilerletme ödülü "Partners in Advancing International Social Work Education" alan bir öğretim elemanı tarafından yazılmıştır.